

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport(VWS)
Dhr. dr. A. Klink
Postbus 20350
2500 EJ 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer
(070) 373 8835

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Aanpak Q -koorts bij
kleinschalige bedrijven

ons kenmerk
BAOZW/U201000115

datum
20 januari 2010

Geachte heer Klink,

In uw brief aan de Tweede Kamer d.d. 6 januari 2010, die mede namens de minister van LNV is verzonden, deelt u mede dat u het besluit hebt genomen besmette (drachtige) melkgeiten en -schapen bij kinderboerderijen, andere bedrijven met minder dan 50 kleine herkauwers en bedrijven met een publieksfunctie niet te ruimen. Dit op basis van een advies van deskundigen van het RIVM.

Wij betreuren dat deze brief niet vooraf is afgestemd met de VNG en GGD NL, zoals benodigd volgens de bao-procedure. Daardoor heeft het ontbroken aan een bestuurlijke en maatschappelijke toets. Dit te meer betreurenswaardig omdat wij ons in de beleidslijn niet kunnen herkennen vanwege de inconsistentie in de richting van zowel burgers als ondernemers. Toelichting hierop is de volgende:

- Hoewel het mogelijk waar is dat kleinschalige bedrijven geen *grote* bronnen van besmetting vormen, ondergraaft de inconsistentie van het ruimingsbeleid ons inziens het draagvlak voor de aanpak van Q-koorts onder de ondernemers. Zij vinden het onbegrijpelijk dat besmette kleinschalige bedrijven, die door hun locatie in of nabij wijken vaak in direct contact staan met mensen, worden gespaard terwijl hun bedrijven hard worden aangepakt zodanig dat in voorkomende gevallen de bedrijfscontinuïteit in het geding is.
- Besmettingen op kleinschalige bedrijven vormen volgens ons wel degelijk potentieel een risico voor de volksgezondheid. Er zijn besmette kleinschalige bedrijven bekend, onder andere in Midden-Nederland, die er door de GGD van worden verdacht dat zij Q-koorts bij mensen hebben veroorzaakt. Volgens ons moeten de risico's voor burgers, met name burens, zwangere vrouwen en kinderen, maximaal worden beperkt.
- Er is er maatschappelijke onrust onder inwoners over het gegeven dat er wel besmettingen bekend zijn, maar daartegen niets wordt gedaan. Gemeenten worden daarop aangesproken door burgers, maar burgemeesters kunnen onder de vigerende regelgeving niet optreden.

- Onderzoek door middel van vaginaleswabs is in die zin betrouwbaar dat een positieve uitslag altijd klopt. Het is wel mogelijk dat een infectie niet wordt herkend, maar niet dat er een onjuiste positieve uitslag wordt gemeld.
- Besmette dieren worden niet geruimd en eventueel opgehokt, maar onduidelijk blijft wat er dan vervolgens daarmee gebeurt. Behandeling met antibiotica is niet in alle gevallen effectief; waardoor geiten of schapen blijven leven met ziekteverwekkers. Daarmee kunnen deze dieren een verdere verspreiding van de ziekte veroorzaken.
- De verantwoordelijkheden ten aanzien van besmettingen bij kleinschalige bedrijven zijn niet helder. Onduidelijk is wanneer in het kader van bron en contactonderzoek bij zieke mensen kleinschalige bedrijven moeten worden onderzocht, wie daartoe de opdracht geeft en wie de uitvoering ter hand neemt. Wettelijk is de bestrijding van Q-koorts een ziekte die op de C-lijst staat in de zin van de Wet Publiek Gezondheid. De GGD adviseert in deze gevallen de burgemeester. In de wetgeving met betrekking tot dierziekten is het de VWA die de maatregelen treft. Beide verantwoordelijkheden moeten beter op elkaar worden afgestemd. Zo heeft het RIVM de GGD'en verzocht de positief geteste bedrijven te bezoeken en toe te zien op het naleven van hygiënemaatregelen. Het is volgens ons echter niet uitsluitend de expertise van de GGD, maar ook van de VWA om gezamenlijk een sluitend pakket van hygiënemaatregelen te treffen. Overigens heeft dit verzoek ook financiële gevolgen voor de GGD.
- De procedures zijn onduidelijk. Er wordt geen directe melding gedaan van de VWA bevindingen aan de GGD. Het is niet helder volgens welke criteria de VWA overgaat tot het testen van schapen en geiten op kleinschalige bedrijven. Onduidelijk is welke bedrijven wel en welke niet zijn of worden onderzocht door VWA.

Wij concluderen dat uw maatregel om bij kleinschalige bedrijven alleen aandacht te vragen voor de toepassing van hygiëneprotocollen niet volstaat. De gekozen benadering is technocratisch ("er kan geen sprake van een besmetting onder de 50 dieren, omdat dat geen besmetting in juridische zin is") en regels worden op rigide wijze toegepast hoewel strijdig met het maatschappelijk draagvlak. In aansluiting op ons overleg van 15 januari jl. vragen wij u daarom met klem in voorkomende gevallen op aanwijzing van de burgemeester aan de VWA de opdracht te geven besmette dieren op kleinschalige bedrijven te ruimen, als op basis van een advies van de GGD blijkt dat er toch sprake is van een gevaar voor de volksgezondheid.

Verder is van belang dat GGD'en en VWA gezamenlijk het toezicht op de toepassing van hygiënevoorschriften ter hand nemen en meldingen ook direct aan de GGD worden gedaan en er duidelijkheid komt over de criteria die de VWA hanteert voor het doen van onderzoek naar besmettingen bij de kleinschalige bedrijven.

Daarnaast vragen wij in het kader van het communicatietraject informatieproducten te ontwikkelen gericht op bezoekers van kinderboerderijen en bedrijven met een publieksfunctie, alsmede omwonenden van besmette kleinschalige bedrijven binnen een straal van 5 km. De informatie is van belang vanuit het oogpunt van preventie en vroegtijdig herkenning van symptomen.

Een kopie van deze brief zenden wij naar de vaste commissies voor VWS en LNV uit de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S.E. Korthuis', written over a horizontal line.

Mevrouw mr. S.E. Korthuis
lid directieraad